

DIE VAN HET HAZEGRAS WENDEN ZICH TOT DE MINISTER VAN OORLOG (1855)

door Yvan VAN HYFTE

A. Het zal je maar overkomen ! Je loopt het schuim en het zweet uit je lijf om je werk niet te verliezen en dat alles om een dubieuze plank over één van de stadsgrachten.

Het Hazegras, anno 1855 : één en al kommer en kwel. Dagloners, touwslagers en ander industrieel proletariaat trachten er dagelijks te overleven in miserabele omstandigheden die wij ons nu nauwelijks meer kunnen voorstellen. Minder evident is dat onder al die armoedzaaiers er ook zijn die dagelijks pendelen naar het nabijgelegen agrarische Stene.

Door de Keizerspoort, over het glacis en over een kreek waar boer KOSTER weiland heeft, bereiken ze tenslotte de landbouwersbedrijven. Maar boerentwisten om een brugje, een duikertje of een slagje zijn nooit uit de lucht geweest, ook toen niet ! KOSTER verbiedt hen het glooiende glacis nog over te steken wat hen "een uer meer te gaen" kost. Protest alom om de broodroof. Op 6 juli 1855 "nemen (enkele) zeer toegenegen onderhoorigen de vrijheid" een petitie te sturen naar het Oostends schepencollege. En rancuneus zijn ze helemaal niet. Ze stellen voor zelf een plank te leggen over de voorgracht om also de niet geplaveide Oude Leffinghestraat te bereiken die voor die gelegenheid misschien een nieuwe bestrating verdient...

B. Aan de heeren Burgemeester en Schepenen der stad Oostende.

Mijnheeren, De ondergeteekende werklieden, werkvrouwen en werkdochters, woonende te Oostende, in de Twaelf-Apostels (1) 30 woonsten, (2) langs de Lijnbaene (3), Goedewindstraat (4) enz. nemen de vrijheid Ued. de komen voorhouden dat zij hunnen kost zoeken, en den onderhoud van hun en van hunne familien trachten te vinden in het landwerk, en dat, sedert enigen tijd, zij daer in gelukken (...) op de commune van Stene; maar gelijkerwijs de helft van alle de landen omtrent de stad Oostende gelegen, met eene kreeke doorsneden zijn, hebben wij, tot over een veertien dagen, den weg naer ons werk vervoorderd, langs de Keizerspoort (5), over de Glacis (6) en over die Kreeke (7), met het bruggetje, liggende tegen het gras van zekeren Koster; maar dien boer voor zich zelve alleen de vrijheid nemende de Glacis te dwarschen en eene plank over de voorgracht (8) te leggen (...) heeft op eenen keer, dat bruggetje, in het midden, open gedaen en geligt; en had het bij den avond geweest, veelen van ons zouden er het leven verloren hebben (...)

En alzoo zijn wij verplicht een uer meer te gaan als een ander (...) en alzoo schier uitgesloten zijn om onze kost te winnen; vermits wij 's morgens en 's middags, zoo wel in het gaen, als in het terug komen 's avonds, iedermael ons in het schuim en zweet moeten loopen, om niet weggezonden te worden van het werk of afgetrokken van onzen loon. Om deze reden nemen wij onzen toevlugt tot Uedele Achtbare Heeren om aan de Heer Minister van Oorlog te willen verzoeken (...) om eene plank te mogen leggen over de voorgracht van het Glacis, om te komen op de Oude Leffinghestraat (9) welke eenen openbaren weg is (...). Terwijl daerbij den handel van stremming zoude bevrijd zijn indien dien weg bestraet ware voor de gevallen naer de sluiting der Westpoort noodzaekt aldaer met wagens en voituren uit en omterijden (...). In die afwachting noemen wij ons met allen eerbied U Edele zeer toegenegen onderhoorige.

(1) de Twaalf Apostelenstraat. Deze steeg, waarvan de huisje in 1856 werden afgebroken, werd verkocht 1862 aan de stad voor de bouw van de O.L. Vrouwekerk op het Hazegras.

- (2) Op de noord-oostelijke hoek van de Goede Windstraat en de Lijndraaiersstraat lag "Les 30 demeures". In en Relevé van 1850 krijgt deze huizenblok 3 nummers : 15, 16 en 17.
- (3) De Lijndraaiersstraat. Aan de noordelijke kant van de straat bevonden zich huisjes, aan de zuidelijke een aantal lijnbanen.
- (4) later de Graaf de Smet de Naeyerlaan.
- (5) De oorspronkelijke Keizerspoort of Port de l'Empereur lag, in de Oostenrijkse tijd op het eind van de Polderstraat; in de Nederlandse tijd en ook nadien lag een andere Keizerspoort (of Koningspoort - een weinig gebruikelijke naam) ongeveer ten westen van de huidige velodroom, in de courtine 10-11, een ruimte tussen 2 bastions.
- (6) Traag oplopend deel van de versterkingen, vooral opgebouwd uit zand en aarde.
- (7) Deze kreek was de Doode Kreek.
- (8) Een deel van de hoofdgracht die op zijn beurt deel uitmaakte van het gehele verdedigingssysteem.
- (9) De Oude Leffinghestraat volgde hetzelfde tracé als de huidige Leffingestraat; in de Oostenrijkse tijd heette zij "Langestraat".

Bron : La Feuille d'Ostende 1855, n° 3827.

DE AALMOEZENIERS VAN DEN ARBEID IN OOSTENDE - 1926-1954

door **Roger DECLEER**

Toen E.H. PYPE op 3 juni 1926 stierf, werd zijn school, waar de Broeders van Liefde van meetaf les gaven, overgenomen door de E.H. Aalmoezeniers van den Arbeid onder de titel V.Z.W. DE ZEE.

De eerste aalmoezeniers die de schoolbedrijvigheid bestuurde was E.H. JANSSENS (Antwerpen). De school bestond destijds uit twee afdelingen, de theorie in de Sint Franciscusstraat en de praktijk in ruimere lokalen in de Wellingtonstraat. Toen hij ziek werd, nam Vader Designatius van de Broeders van Liefde zijn taak over. Hij stierf in 1929 en werd vervangen door aalmoezenier POODT van Schaarbeek.

E.H. aalmoezenier KNAPEN van Sint Truiden gaf wekelijks een 1/2 uur godsdienstonderricht.

In 1930 wilde aalmoezenier STRANGH (Antwerpen), de proost van de vissersgilde "t Zal Wel Gaan" (spreuk van E.H. Hendrik Pype) de school veranderen met een leergang voor scheepsmotoristen. De eerste leraar was Mr PROVOOST, een bevaren motorist, beschermeling van E.H. STRANGH. E.H. STRANGH stond bekend bij de vissers als een goed en verstandig man, en hij hielp via zijn relaties enkele reders aan een vaartuig.